TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Cơ cấu, tạo dựng mô hình kinh tế mới ưu việt để vững bước tiến vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc

10:28 17/02/2025

Việc cơ cấu lại nền kinh tế có vai trò quan trọng trong đổi mới mô hình tăng trưởng, tạo dựng mô hình tăng trưởng mới ưu việt, phù hợp với xu hướng phát triển của kinh tế thế giới, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh và tạo động lực mới cho phát triển.

Nhận diện một số thách thức đối với kinh tế Việt Nam 2025

Kinh tế Việt Nam năm 2025 có bối cảnh thuận lợi và khó khăn đan xen, nhưng khó khăn, thách thức nhiều hơn.

Tiến sỹ Nguyễn Bích Lâm: Cơ cấu lại nền kinh tế, tạo dựng mô hình kinh tế mới ưu việt là nền tảng vững chắc cho bứt phá.

Trước hết, kinh tế nước ta hội nhập sâu rộng vào kinh tế thế giới, chịu tác động rất mạnh của những biến động từ bên ngoài. Trong khi đó, năm 2025, kinh tế thế giới có nhiều yếu tố bất ổn, khó lường.

Kinh tế trưởng của Ngân hàng Thế giới nhận định các nền kinh tế đang phát triển mất đi nhiều động lực từng thúc đẩy tăng trưởng và đang đối mặt với các yếu tố bất lợi như nợ công cao, đầu tư và năng suất lao động thấp, biến đổi khí hậu và chủ nghĩa bảo hộ ngày càng mạnh mẽ.

Ở trong nước, tăng trưởng kinh tế đang đối mặt với những nhóm rào cản. Như hiệu quả bộ máy công quyền chưa được như mong đợi. Quá trình triển khai thực thi quyết định ở một số bộ ngành, địa phương có lúc còn chậm khiến nguồn lực chưa được sử dụng hiệu quả. Bên cạnh đó, cơ sở hạ tầng vẫn chưa theo kịp và đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội. Nguồn nhân lực còn hạn chế về chất lượng.

Các yếu tố tăng trưởng bên "cầu" của nền kinh tế có dấu hiệu phục hồi nhưng chậm, chưa rõ nét, tính bền vững không cao. Thực tế cho thấy, sự khởi sắc trong chi tiêu của người dân thường có độ trễ so với khởi sắc của sản xuất. Vì vậy, tiêu dùng cuối cùng năm 2025 sẽ dần phục hồi nhưng chưa thể đạt mức cao để đóng góp vào tăng trưởng bứt phá của nền kinh tế nếu không có các giải pháp hỗ trợ sản xuất để tăng thu nhập và hỗ trợ tiêu dùng của người dân.

Mặt khác, động lực tăng trưởng dựa vào xuất khẩu có thể gặp rủi ro từ chính sách thuế quan và bảo hộ thương mại của các nước đối tác thương mại chủ yếu của Việt Nam.

Cơ cấu, tạo dựng mô hình kinh tế mới ưu việt để vững bước tiến vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Ảnh internet.

Hàng hóa xuất khẩu của nước ta chưa đa dạng, còn lệ thuộc vào một vài thị trường chính. Các mặt hàng có kim ngạch xuất khẩu lớn là những mặt hàng nhập khẩu nguyên vật liệu về gia công, nên đóng góp vào GDP thấp. Trong khi đó, giải ngân vốn đầu tư công chưa được như mong muốn, đầu tư của khu vực ngoài Nhà nước chưa tương xứng với tiềm năng.

Một số tiền đề khơi dậy sự bứt phá tăng trưởng kinh tế

Sau Hội nghị lần thứ 10 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII, Bộ Chính trị đã lãnh đạo, chỉ đạo nhiều nội dung quan trọng để tạo nền tảng, phát triển đất nước trong kỷ nguyên mới, nhất là đổi mới tư duy trong xây dựng pháp luật, hoàn thiện thể chế, tháo gỡ các điểm nghẽn, khơi thông các nguồn lực, phân cấp, phân quyền mạnh mẽ gắn với sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, đẩy mạnh hoàn thiện hạ tầng, đào tạo nhân lực, đột phá phát triển khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số.

Đây là cơ sở để Ban Chấp hành Trung ương thống nhất, Chính phủ trình Quốc hội Đề án bổ sung phát triển kinh tế - xã hội năm 2025 với mục tiêu tăng trưởng đạt 8% trở lên và tăng trưởng giai đoạn 2026-2030 liên tục đạt hai con số.

Bước vào năm 2025 với khí thế quyết tâm cải cách, đột phá, đổi mới trong cả hệ thống chính trị, với phương châm bám sát thực tiễn, Chính phủ điều hành theo nguyên tắc "Kỷ cương trách nhiệm; chủ động kịp thời; tinh gọn hiệu quả; tăng tốc bứt phá", kịp thời ứng phó với các vấn đề phát sinh, tiếp tục đẩy mạnh 3 đột phá chiến lược. Trong đó, thể chế được xác định là "đột phá của đột phá" để tập trung tháo gỡ các rào cản, giải phóng mọi nguồn lực, nhất là nguồn lực đang bị tồn đọng cho phát triển.

Khi Chính phủ điều hành hiệu quả theo nguyên tắc này, với nền tảng ngân sách tích cực, sẽ cởi trói và phát huy được các động lực cho tăng trưởng kinh tế cao hơn.

Luật Đầu tư công và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Đầu tư theo phương thức đối tác công tư có hiệu lực ngay từ đầu năm 2025 sẽ giúp giải quyết các vướng mắc và đẩy nhanh tiến độ xây dựng cơ sở hạ tầng, cùng các dự án trọng điểm được Thủ tướng Chính phủ quyết liệt đốc thúc triển khai, kỳ vọng sẽ thúc đẩy giải ngân mạnh mẽ vốn đầu tư công, tạo niềm tin và sức lan tỏa thúc đẩy thực hiện vốn đầu tư ngoài nhà nước và vốn FDI.

Năm 2025, Quốc hội đã phê duyệt vốn đầu tư công với mức kỷ lục lên tới 791 nghìn tỷ đồng, tương đương 6,8% GDP năm 2024, các dự án đã hoàn thiện thủ tục đầu tư, bước vào giai đoạn nước rút hoàn thành sẽ đóng góp cho tăng trưởng và mở ra không gian phát triển mới cho các vùng, các địa phương.

Cơ cấu, tạo dựng mô hình kinh tế mới ưu việt để vững bước tiến vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Ảnh internet.

Điều kiện cần rất quan trọng đối với động lực tăng trưởng từ đầu tư nằm ở chỗ Chính phủ đã hết sức quyết liệt và các địa phương phải quyết liệt hơn nữa, hiệu quả hơn nữa tháo gỡ mọi rào cản để giải ngân toàn bộ số vốn đầu tư công đã được phê duyệt; có cơ chế chính sách ưu tiên, giải pháp cụ thể giải quyết triệt để các nguồn lực bị lãng phí, sử dụng hiệu quả nguồn lực đầu tư công. Cùng với đó, khơi thông, tạo niềm tin, phát huy sức mạnh của khu vực tư nhân đầu tư nhiều nhất vào sản xuất kinh doanh; đồng thời thu hút vốn FDI có chọn lọc.

Đặc biệt, ngày 22/12/2024, Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết số 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Thực hiện thành công Nghị quyết này sẽ đưa nền kinh tế nước ta hòa nhịp với dòng chảy mạnh mẽ của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, nâng cao năng suất lao động, sức cạnh tranh của nền kinh tế. Nâng cao năng suất lao động là con đường ngắn nhất để phát triển nhanh, bền vững, năng suất lao động gần như là yếu tố quyết định tất cả.

Cơ cấu lại nền kinh tế, tạo dựng mô hình kinh tế mới ưu việt

Để đạt được tăng trưởng cao trong hàng thập kỷ, nền kinh tế phải có năng lực thực tế, có tiềm năng dồi dào, có thị trường tiêu thụ ổn định. Hiện nay các động lực tăng trưởng bên "cầu" của nền kinh tế chưa đủ mạnh, cần thời gian phục hồi; các động lực tăng trưởng mới bên "cung" cần có thời gian tạo dựng, phát huy hiệu quả và có thị trường tiêu thụ sản phẩm.

Để đạt mức tăng trưởng cao nhất có thể cho năm 2025, tạo thế và lực cho đất nước bước vào kỷ nguyên mới, Chính phủ đang tiếp tục quyết liệt chỉ đạo các bộ, ngành, địa phương khẩn trương xác định những tồn tại, bất cập, thách thức còn cản trở các động lực tăng trưởng, đặc biệt đối với nhóm thể chế và môi trường pháp lý, từ đó đưa ra các giải pháp tháo gỡ; khơi thông các nguồn lực; gắn tinh thần trách nhiệm và chịu trách nhiệm của thủ trưởng các bộ, ngành, lãnh đạo các địa phương; thực thi nghiêm chế tài đối với cán bộ công chức thiếu trách nhiệm nhằm phát huy tối đa sức mạnh, tính hiệu quả của các động lực tăng trưởng.

Cùng với đó, Chính phủ tiếp tục khẩn trương thực hiện sắp xếp, tinh gọn bộ máy, xây dựng và vận hành Nhà nước quản trị quốc gia hiệu lực, hiệu quả; thực hiện phương pháp quản lý thực tiễn, hiệu quả của khu vực tư nhân trong quản lý khu vực công; nâng cao hiệu suất và kiểm soát kết quả công việc; đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, xóa bỏ tập trung quyền lực, tạo môi trường cạnh tranh lành mạnh trong bộ máy Nhà nước, nhằm đạt hiệu quả công việc cao nhất.

Đặc biệt, việc cơ cấu lại nền kinh tế có vai trò quan trọng trong đổi mới mô hình tăng trưởng, tạo dựng mô hình tăng trưởng mới ưu việt, phù hợp với xu hướng phát triển của kinh tế thế giới, nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh và tạo động lực mới cho phát triển.

Theo đó, cơ cấu lại nền kinh tế cần thực hiện dựa trên đánh giá năng lực thực tế, tiềm năng và xu hướng phát triển của từng ngành, từng lĩnh vực, đặt trong xu hướng phát triển của kinh tế toàn cầu, từ đó có chính sách và giải pháp tập trung nguồn nhân lực, vật lực và tài lực thúc đẩy phát triển các ngành kinh tế.

Cơ cấu, tạo dựng mô hình kinh tế mới ưu việt để vững bước tiến vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Ảnh internet.

Các mô hình kinh tế mới như kinh tế số, kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn sẽ tối ưu hóa việc sử dụng nguồn tài nguyên, giảm thiểu lãng phí và tác động xấu tới môi trường; tạo ra giá trị kinh tế cao hơn, phù hợp với xu hướng toàn cầu, tạo động lực cho tăng trưởng bền vững.

Các chủ thể liên quan cần khẩn trương hơn trong việc thể chế hóa và triển khai thực hiện các quan điểm, mục tiêu phát triển bền vững của Đảng và Nhà nước; tạo hành lang pháp lý đầy đủ, có cơ chế chính sách vượt trội để các nhà quản lý, cộng đồng doanh nghiệp triển khai các mô hình kinh tế mới ưu việt.

Cơ chế, chính sách vượt trội có vai trò quan trọng, tạo động lực cho các doanh nghiệp hội nhập với nền kinh tế kết nối của thế giới; hình thành nguồn nhân lực Việt Nam có trình độ cao, có tri thức mới, củng cố con đường phát triển bền vững.

Thực hiện các mô hình kinh tế mới ưu việt không chỉ phụ thuộc vào hành lang pháp lý mà còn phụ thuộc rất nhiều vào sự chủ động, thích ứng, sáng tạo, năng động của cộng đồng doanh nghiệp.

Cùng với tháo gỡ các điểm nghẽn về thể chế; cơ cấu lại nền kinh tế, tạo dựng mô hình kinh tế mới ưu việt, điều đặc biệt quan trọng là cần khẩn trương xây dựng và vận hành đầy đủ, đồng bộ, hiệu quả các thị trường - yếu tố cơ bản cấu thành nền kinh tế thị trường, bao gồm thị trường đất đai, thị trường sức lao động, thị trường tài chính, thị trường hàng hóa, thị trường khoa học công nghệ...

Đầu tư ngoài Nhà nước chiếm tỷ trọng lớn nhất, là động lực tăng trưởng dài hạn và quan trọng, do đó cần tạo môi trường kinh doanh bình đẳng cho mọi loại hình doanh nghiệp trong nền kinh tế.

Để năm 2025 đạt được mức tăng trưởng cao nhất có thể, tạo đà bứt phá trong kỷ nguyên mới, việc Chính phủ xây dựng kịch bản tăng GDP theo các mức khác nhau phục vụ trong điều hành phù hợp với thực tiễn tình hình là hết sức cần thiết. Kịch bản tăng trưởng chỉ rõ từng ngành, từng lĩnh vực phải tăng bao nhiêu, đồng thời xác định rõ năng lực, tiềm năng, nguồn lực cụ thể là gì để chuẩn bị và khai thác các nguồn lực cho phát triển.

Cùng với đó cần chủ động, linh hoạt thực hiện chính sách tài khóa, tiền tệ có trọng tâm, trọng điểm phối hợp đồng bộ, hài hòa, chặt chẽ với các chính sách khác đáp ứng nhu cầu, đảm bảo lợi ích của các thực thể có liên quan để giữ ổn định vĩ mô, kiểm soát lạm phát.

Với kinh nghiệm đúc kết từ 40 năm đổi mới, với quan điểm “Đảng lãnh đạo, Chính phủ thống nhất, Quốc hội đồng tình, Nhân dân ủng hộ”, với tinh thần “chỉ bàn làm, không bàn lùi, làm việc nào ra việc đấy, làm việc nào dứt việc đó", Chúng ta tin tưởng kinh tế Việt Nam năm 2025 sẽ có những thay đổi căn bản, có thể đạt mục tiêu tăng trưởng cao, tạo nền tảng và sức mạnh cho giai đoạn phát triển vượt bậc trong kỷ nguyên mới.

Bài viết của Tiến sỹ Nguyễn Bích Lâm đăng trên chinhphu.vn